

Sagrera de Sant Fruitós de Bages

Sant Fruitós de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Fruitós de Bages (08272 Sant Fruitós de Bages)
Emplaçament Arribant al nucli de St Fruitós, des de la crta. De Vic, cal agafar un dels primers carrers a l'esq.

Coordenades:

Latitud: 41.75135
Longitud: 1.86994
UTM Est (X): 406047
UTM Nord (Y): 4622787

Classificació

Número de fitxa 08213-2
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XI-XXI
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Caldria protegir urbanísticament l'entorn de sagrera per evitar actuacions urbanístiques agressives que desvirtuin el seu aspecte
Protecció Inexistent
Número inventari IPA n°21 de Sant Fruitós de Bages
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 009A09000
Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique

Descripció

Conjunt arquitectònic format pel conjunt de cases i carrers que envolten l'església parroquial de Sant Fruitós de Bages i el seu perímetre. La seva fisonomia arquitectònica ve definida per la forma arrodonida al voltant de l'església que històricament feia la funció de muralla. L'accés a aquest conjunt urbà es realitza mitjançant un seguit de portals que antigament protegien i tancaven l'espai. Avui dia només es conserva un d'aquests portals d'accés. Actualment resta delimitada pels carrers Sant Isidre, Sant Sebastià i torrent del Bo.

Arquitectònicament és formada per un seguit de carrers d'escassa amplada disposat de forma anàrquica al voltant de l'església. Dits carrers es troben delimitats per conjunts de cases arrencades. Es tracta de cases estretes de 3 plantes (baixos i dos pisos), de pedra o obra arrebossades, amb la coberta a doble vessant, amb modificacions dels segles XIX i XX. La darrera modificació estigué destinada a eixamplar l'interior de la sagrera, enderrocant algunes vivendes davant de la rectoria vella i al mig de la plaça, per tal de crear la plaça actual.

Observacions:

Inclòs a l'inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya amb els nº 21

Història

L'existència del moviment de Pau i Treva a Catalunya, promogut pel bisbe Oliba el 1031, introduïa una protecció eclesiàstica per les terres entorn de les esglésies consagrades, que solia ser d'unes trenta passes vers els quatre punts cardinals. Aquest fet fou aprofitat pels pagesos locals, per aprofitar i construir les seves cases i sitges de gra, aprofitant la protecció sagrada que aquesta llei els oferia. Malgrat que originalment la població del terme de Sant Fruitós fou predominantment dispersa, l'any 1038 apareix ja esmentada l'existència d'un grup de cases anomenat sagrera entorn a l'església. A més a més l'any 1031 surt escrit el "camí" que porta a Sant Fruitós. Tot sembla indicar però, que fins a finals del segle XII, aquesta sagrera només foren un grup de cases sense cap ordre al voltant de l'església i sense portals d'accés. Al segle XII comença a aparèixer el nom de "vila" de Sant Fruitós aplicat a la sagrera. SALVADÓ (2003:274). Cal tenir en compte que al terme de Manresa, no apareix mai el nom de "sacraria" sinó el de "sacraii" o "sacrario". Aquest terme, quan es refereix al conjunt de cases entorn de l'església moltes vegades acaba anomenant-se vila. Tal és el cas de Sant Fruitós, però també el de Santpedor o el de Sant Iscle. BENET (1985:147) L'any 1140 Pere Berenguer i la seva esposa Guilla, varen vendre a Guillem Berenguer la seva heretat del mas Cordelles a Sant Fruitós. No es tractava del mas sinó d'una finca ubicada a la sagrera de Sant Fruitós. L'any 1173, l'abat Ponç va establir a Pere Guillem de Claret un solar de terra perquè hi construís una casa en dita vila, on cregués més adequat. SALVADÓ (2003:275). El segle XIII fou decisiu en creixement i constitució de la sagrera, ja que fou en aquest moment en el qual el monestir de Sant Benet de Bages, promogué molts establiments de terra en aquella zona, construint cases. Aquest creixement urbanístic va tenir com a conseqüència el tancament murat de la sagrera. La primera notícia documental existent sobre les muralles de Sant Fruitós és de l'any 1302: "dictus locus Sancti Fructuosi, est locus muratus et habet ecclesiam parrochiale et terminum". L'any 1305 es té constància del vall de Sant Fruitós al costat del mur, i de la bestorre de la porta de la vila de Sant Fruitós. SALVADÓ (2003:276). Durant tot aquest segle es succeeixen els diversos establiments que permeten donar a conèixer quin devia ser l'aspecte de la sagrera a finals del segle XIII i XIV. Devia ser segurament semblant a l'actual, amb els valls reomplerts, i part dels murs aprofitats com a façanes de cases, amb la conseqüent obertura de finestres i portes, i uns portals

d'accés. La majoria dels establiments són obra del monestir de Sant Benet de Bages, la qual cosa fa pensar que va ser el gran promotor d'aquesta sagrera. Al segle XV hi ha una minva de notícies documentals entorn a la sagrera. Caldrà esperar a finals del segle XVII i XVIII perquè la sagrera s'espandeixi novament trencat el límit imposat pels murs de la sagrera, i donant lloc a la vila moderna de Sant Fruitós.

Bibliografia

BENET I CLARÀ, A.; PLANES, J.A. (1988). "Sant Fruitós de Bages" a Història del Bages Vol. II. Ed. Parcir. Pàg 333-378, BENET I CLARÀ.(1984) Sant Fruitós de Bages a "Catalunya Romànica". Vol. XI. El Bages. Pàg.404-443. BENET I CLARÀ ,A. (1985). Història de Manresa. Dels orígens al segle XI. Manresa. BOSCH I BALLBONA (1986). El taller d'escultura al Bages del segle XVII. Caixa d'Estalvis de Manresa. GANDIA, J.; RUIZ, J. (2001). Sant Fruitós de Bages. Història en imatges 1898-1975. CEB. Manresa.

